

Veda, Médiá a Politika. Zborník príspevkov z konferencie Globalizácia, veda, vzdelávanie, médiá, politika.

VEDA vydavateľstvo SAV, Bratislava 2008, 360 s. ISBN 978-80-224-1001-4

Publikácia pod názvom „Veda, médiá a politika“ je zbierkou príspevkov, ktoré boli prezentované na druhej medzinárodnej konferencii Globalizácia, veda, vzdelávanie, médiá, politika v Smoleniciach v dňoch 15. – 20. októbra 2007. Publikácia obsahuje interdisciplinárny pohľad na postavenie, vývoj a vplyv médií vo vzťahu k politike, politickým aktérom spoločnosti v dnešnom globalizovanom svete. V publikácii sa na 360 stranách nachádza 36 textov, čo sa priamo úmerne pretavilo aj do niektorých príspevkov, ktorým chýba hlbšie spracovanie nimi prezentovanej problematiky. Avšak, na druhej strane je potrebné povedať, že ide o zborník z konferencie a skôr ho vnímať ako prehľad interdisciplinárnych pohľadov na jednotlivé tematiky, ktoré tvorili piliere samotnej konferencie.

Výrazným a viditeľným negatívom, aj pre laického čitateľa, je usporiadanie jednotlivých príspevkov. Snaha zostavovateľov zoradiť ich podľa určitého kľúča absentuje (napríklad podľa tém, špecializácie, rozlíšenia medzi príspevkami vychádzajúc z teoretického alebo z praktického pohľadu). Tak nájdeme vedľa seba, respektíve za sebou príspevky zaoberajúce sa rozdielnymi problematikami, ako napríklad „*Štátna politika vo vzťahu k výchove a vzdelávaniu detí a mládeže*“ (Lenka Haburajová – Ilavská) a „*Hovorca ako mediátor*“ (Ján Čomaj), alebo „*Politika, médiá a hovorcovia*“ (Imrich Jenča) a „*Cirkev a médiá v postmodernej dobe*“ (Ivar Štaffa). Tak sú teoretické texty vsunuté medzi „prípadové“ texty a naopak, čo čitateľa núti veľmi pozorne rozlišovať medzi jednotlivými textami a permanentne sa prispôbovať zmenám obsahu jednotlivých textov. Skôr by bolo možno vhodné, aby jednotlivé teoretické a „prípadové texty“ vytvárali rozdielne skupiny, ktoré by sa bližšie špecifikovali – rozdeľovali na jednotlivé tematiky.

Jedným z najzaujímavejších príspevkov v publikácii je text Juraja Rusnáka, pod názvom „*Verejná udalosť ako mediálny event v elektronických médiách*“. Už zo samotného názvu príspevku je zrejmé, že autor sa zaoberá mediálnymi udalosťami pôsobiacimi na politický a spoločenský systém daného štátu. Autor sa snažil vykresliť základné piliere konferencie, čo sa mu aj viac-menej podarilo. V texte sa zamýšľa nad situáciami, kedy môžu mediálne texty buď konzervovať udalosti, alebo naopak meniť obraz sveta. Čitateľovi sa snaží prezentovať nielen zahraničné udalosti, kde tzv. mediálne „eventy“ zohrali významnú úlohu vo formovaní verejnej (spoločenskej) mienky, ako boli napríklad udalosti z 11. septembra 2001, ale taktiež domáce „eventy“, ktoré zasiahli do života politickej a občianskej spoločnosti. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že autor prichádza k záveru (i keď ho neprezentuje priamo), že v súčasnosti v pro-

cese medializácie, ktorá sa naplno začala prejavovať v tzv. Tretej ére politickej komunikácie, prevažuje jedna zo štyroch¹ charakteristických črt a tou je emocionalizácia mediálnych správ smerom k spoločnosti.

Nitrianski akademici, kulturológ Ivan Dubnička v príspevku pod názvom „*Konzumizmus a média*“ a politológ Svetozár Krno v príspevku „*Aktívne média v pasívnej spoločnosti*“, poňali hlavné teoretické koncepty konferencie veľmi špecifickým spôsobom, avšak z hľadiska tematického zamerania to hodnotím veľmi pozitívne. Ivan Dubnička sa venuje nielen všeobecnej charakterizácii konzumizmu, ale uvažuje o danom termíne ako hybnom v súčasnej postmodernej dobe, ktorý sa postupne dostáva do jednotlivých sfér spoločnosti a výrazne ovplyvňuje smerovanie, ich vývoj a rovnako aj aktérov pôsobiacich v nich. Konštatuje, že v súčasnosti sa médiá stávajú jediným (legálnym) prostriedkom, ako nenásilným spôsobom ovládať konanie jednotlivcov spoločnosti, respektíve manipulovať ich. Svetozár Krno sa naopak snaží polemizovať na tému tzv. človeka na gauči, ktorý svoje postoje vyjadruje či spoločensky sa angažuje cez sledovanie televíznych prijímačov. Daná transformácia jednotlivca tak núti politické strany k zmene ich komunikačných stratégií. Uvedené zmeny sú sprevádzané ich kartelizáciou a vznikom tzv. kartelových strán, ktoré sa podriaďujú danej logike, s cieľom maximalizácie svojho zisku pri minimálnych stratách.

Ďalším zaujímavým príspevkom pod názvom „*Jazykové tendencie v spravodajských útvoroch*“ obohatila recenzovanú publikáciu Gabriela Magálová. Článok sa zaoberá publicistickým štýlom, ktorý v dnešnom globalizovanom svete patrí k najdynamickejšími štýlom. Na základe zaujímavých príkladov prezentuje nové trendy v oblasti hovorovosti a slangovosti, ktoré sa začínajú presadzovať v časopisoch. Príklady, ktoré autorka ponúka, sú pre laického čitateľa efektívnou pomôckou, ako porozumieť vývoju a smerovaniu daného štýlu, ovplyvneného hlavne dobovým klišé, anglicizáciou, ako prejavom globalizácie. Konštatuje, že prvky hovorového štýlu sa začínajú presadzovať nielen v bulvárnych časopisoch, ale aj časopisoch s nebulvárnym charakterom.

Vplyvom globalizácie a mediatizácie sa zaoberá aj príspevok pod názvom „*Mediokracia*“ od Hany Pravdovej. Autorka sa zaoberá charakterizáciou pojmu, ktorý začína čoraz viac rezonovať vo svete, aj keď doposiaľ, ako konštatuje, je pomerne málo etablovaný. Poukazuje na etablovanie novej inštitúcie moci v dnešnom globalizovanom svete (médiá), ktorá má nástroje, možnosti a dosah smerom k účelovej manipulácii s informáciami, a tým aj k ovplyvňovaniu verejnej mienky. Autorka taktiež vyjadruje nebezpečenstvo danej inštitúcie a to z dôvodu, že je tolerovaná mocenskými štruktúrami, ale taktiež podporovaná. Nebezpečenstvo, ktoré predstavuje mediokracia, tkvie najmä v roz-

¹ Ostatné črty tzv. mediatizácie sú – profesionalizácia, personalizácia a negativita.

pore medzi propagovaným – prezentovaným ideálom a realitou občianskej spoločnosti. Inými slovami povedané, občianska spoločnosť súhlasí aj s takými vládnymi riešeniami, či návrhmi, ktoré by bez vplyvu médií nikdy nepodporila.

Na záver je potrebné vyzdvihnúť snahu zostavovateľov o interdisciplinárny pohľad na dané tematiky, ktoré by mohli otvoriť a priniesť mnoho nových poznatkov a podnetných názorov o smerovaní, vývoji a postavení médií, vedy a politiky v dnešnom globalizovanom svete.

Viera Žúborová